



Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Appendix De Sancti Reliquiis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

A. senatum possedit : ipsumque locum eminentis mausolei edificatione signavit. Sanctorum quoque corporibus digna veneratione sepultis, eorum vestimenta, tunica videlicet, cilicium et caligæ Dionysii pretiosi, et casula sancti Rustici archipresbyteri atque dalmatica beati Eleutherii archidiaconi, exceptis portionibus, quæ pro reliquiis electorum Domini a fidelium devotione sumptæ sunt, usque hodie debiti cultus reverentia conservantur. Quorum meritis et precibus eadem venerabilis femina, in nomine sanctæ Trinitatis ex aqua et Spiritu sancto renata, cuncta, quæ habere potuit, Domino Jesu Christo atque ipsis Martyribus tradidit, et sacras excubias apud eorum corpora, quamdiu supervixit, celebrans in bona confessione ac conversatione ad Christi et Sanctorum Martyrum gloriam, ipsis intercedentibus, migrare promeruit. Processu vero temporis multiplicata fidelium numerositate, Christiani, beati Dionysii patrocinii devotissimi, basilicam super pretiosorum Martyrum corpora magno sumptu cultuque eximio construxerunt; ubi cotidie, operante Domino nostro Jesu Christo, merita eorum virtutum probantur monstrari frequentia, interventu eorumdem cæcis recipientibus visum, debilibus gressum et surdis auditum. Sed nec illud silendum est, quod a spiritibus immundis vexati, dum ad memoratorum Christi testium tumulos examinandi virtute divina ducuntur, Sanctorum ipsorum coguntur imperio, quo quisque sit Martyrum positus loco, designatis nominibus indicare. Celebrata est autem memoria eorum passio vii Idus Octobris, anno ab Incarnatione Domini xcv, a Passione autem lxiii; ætatis vero beatissimi Dionysii circiter xc; imperii quoque Domitiani, crudelissimi cæsaris xvi ingruente; regnante autem Domino nostro Jesu Christo, cui est honor et gloria, virtus et imperium cum Patre et Spiritu sancto ab æterno et nunc et sine fine. Ita laudatum Actorum exemplar; abs hoc autem in iis, quæ verbis jam datis tradit, haud multum discrepasse exemplar quoddam, quod Hilduino prælucuit, facile comperiet, qui cum hisce contulerit ea, quæ hic scriptor in contexta a se Dionysii Vita num. 35 et seq. memoriæ prodit.

aa Ecclesiam supra Dionysii sociorumque martyrum corpora, non ab ipsismet, qui abs his ad fidem fuerant conversi, Christianis, sed ab aliis, qui serius vivere, fuisse constructam, in Actorum, quod codex noster P. Ms. 155 exhibet, exemplari (adi, quæ ex hoc ad lit. præced. recitavi, verba) asseritur.

bb Quis verbis hisce aliisque nonnullis, num. præcedenti contentis, locus in Metrodorianam Dionysii Passione respondeat, itemque quid de illo hujus loco seu textu, quo sese e narratione vetusta firmæ antiquitate hausisse, quæ de Dionysio scribit, Metrodorus declarat, censendum sit, Commentarius prævius num. 77 et binis seqq. docet.

cc In Passione, Græce a Metrodoro adornata, Dionysii martyrium tam apud Corderium quam apud Lansselium, non septimo Idus, sed septimo Kalendas Octobris signatur; verum cum nullus umquam scriptor seu Græcus seu Latinus, septimo Kalendas Octobris seu xxv Septembris die passum esse Dionysium, notarit, in dictam Passionem seu potius in hujus, quod Lansselio prælucuit, exemplar unice ex amanuensium osci-

tantia vocabulum Kalendas irrepsisse, eique proinde vocabulum Idus, quod primitus in illa a Metrodoro fuerit signatum, substituendum esse, indubitatum apparet. Quod cum ita sit, Dionysiusque adeo secundum Metrodorianam Passionem, non secus ac secundum Fuldensem nostrum, e quo Acta Latina hic damus, codicem reliquæque horum penes nos constantia exemplaria Mss. septimo Idus seu nona Octobris die sit passus, id iterum, Metrodorianam Dionysii Passionem e Latinis, quæ edimus, Actis per interpretationem promanasse, argumento est; quod nimirum, cum Græci prorsus omnes Dionysium Areopagitam tertio Octobris die passum esse notent, verosimilime, imo indubie, hac quoque die Dionysii martyrium Metrodorus consignasset, si, quæ de illo scribit, e Græcis, non e Latinis, Dionysii ac sociorum Martyrum martyrium die nono Octobris constanter signantibus, monumentis hausisset. Hæc porro aliæque, ad litt. x et v dicta, modo iis, quæ in Comment. prævio § xv de eodem illo argumento disserui, adijunge, Græcamque Dionysii a Metrodoro adornatam Passionem e Latinis hic a nobis editis Actis per interpretationem promanasse, luculentius adhuc patescet, maxime si hæc cum illa a capite ad calcem contuleris. Nec dubito, quin etiam sit futurum, ut, si scriptam Dionysii ab Hilduino Vitam incipiendo ab eo loco, quo Dionysii in Gallias missio narratur, cum præfatis Actis Latinis contuleris, scriptori illi isthæc prælucuisse, fatearis. Adi etiam Commentarium prævium num. 93 et tribus seqq. Ceterum an Dionysius sociique martyres sub Domitiano imperatore, uti hic in Actis Latinis, consentiente etiam Metrodorianam Passione, asseritur, martyrio coronati fuerint, Commentarius, illorum Actis infra præmittendus, aperiet.

APPENDIX

DE SANCTI RELIQUIIS

CAPUT I.

An Dionysii Areopagitæ reliquiæ in Sandionysiano Franciæ monasterio servantur.

Cum Dionysius, qui Parisiis martyrum sub-
iunctus
III Papa, Ro-
mæ celebrato
concilio,
cuius, corporeque ibidem quiescere aut diu certe quiescisse existimatur, a Dionysio Areopagita, uti in Commentario prævio docui, sit distinctus, non quero hic, an Dionysii, qui Parisiis occubuit, sed an Dionysii Areopagitæ, qui Athenis obiit, reliquiæ Parisiis, aliunde eo delatæ, asserventur. Cur id faciam, in causa est scriptum, quod in Vita S. Dionysii Corinthii apud nos tom. I Aprilis pag. 744 et seq. occurrit, quodque sic habet: Anno ab Incarnatione Domini mcccxy, Innocentius sanctæ Romanæ Ecclesiæ Papa III ad Urbem generale Concilium convocavit. Ad hoc concilium convenerunt ex omni natione, quæ sub cælo est, pastores et Prælati sanctæ Matris Ecclesiæ, Patriarchæ videlicet, archiepiscopi, pontifi-

ces

AUCTOR
C. B.

ces et abbates, et inferioris gradus et ordinis aliae personae, quarum non erat numerus. Reges etiam et principes diversorum populorum vel per se vel per nuntios adfuerunt: vir autem venerabilis abbas B. Areopagita Dionysii, Henricus nomine, cum ceteris interesse non potuit, quia protractae aetatis imbecillitas non permisit. Misit autem pro se et pro ecclesia sua virum religiosum et honestum Hemericum, magistrum priorem, cum aliis personis ejusdem ecclesiae, qui se loco sui, prout oportunius posent, Domini Papae praesentiae praesentarent. Soluta Concilio, concessa est singulis licentia recedendi.

Sandionysianis, qui ad illud venerant, monachis

2 Dominus autem Papa, volens omnibus palam facere benevolentiam et gratiam atque pium dilectionis affectum, quem erga venerabile cœnobium B. Dionysii et tunc habebat et semper habuerat, vocavit ad se praefatum Hemericum ac socios ejus, et in pignus perpetuae caritatis dedit eis thesaurum impretialem, corpus videlicet sanctissimi Dionysii Confessoris, Corinthiorum episcopi, ut ipsum secum cum honore debito in Franciam transferrent, et ex parte sua ecclesiae B. Dionysii cum omni reverentia praesentarent. Tradidit illis praeterera suae largitionis testimoniales litteras, sigillo sanctae Sedis Apostolicae roboratas. Illi vero cum condignis gratiarum actionibus tam nobile, tam sanctum, tam denique venerandum suscipientes depositum, gratuita summi pontificis exhilarati munificentia, quam citius potuerunt, in Franciam remearunt. Qui cum accessissent ad ecclesiam B. Dionysii de Strata viii kal. Martii, prima scilicet Sabbathi, quae dies Dominica nuncupatur, occurrit eis venerabilis abbas et conventus cum processione solenni, albis et capis sericis induti, cereis accensis, pulsatis campanis, et universo clero et populo comitante: et sic cum hymnis et laudibus gloriosus Confessor et pontifex Corinthiorum Dionysius intromissus est in ecclesiam sanctissimi Areopagita Dionysii, et magna Missa de ipso Confessore in ornamentis solennibus sollemniter celebrata, intra apsidam, quae super corpora SS. Martyrum retro altare in Sanctis Sanctorum sita est, in vase eburneo decenter composito locatus est.

C
S. Dionysii corpus, additis, quae hic exhibentur, testimonialibus litteris,

3 Sed quia modus et causa donationis hujus Apostolicae, et venia, quae ab eodem concessa est omnibus, qui ad sacras sancti hujus Confessoris reliquias honorandas devote accesserint, in ejusdem authentico plenissime continetur, ipsum in hoc loco subnectere curavimus, ut non solum a praesentibus, sed etiam a posteris gestae rei veritas certior habeatur. Innocentius episcopus servus Servorum Dei, dilectis filiis abbati et conventui S. Dionysii Parisiensis salutem et Apostolicam benedictionem. Utrum gloriosus martyr et pontifex Dionysius, cujus venerabile corpus in vestra requiescit ecclesia, sit ille censendus, qui Areopagita vocatur, ab Apostolo Paulo conversus, diversae sunt sententiae diversorum. Quidam enim fatentur, Dionysium Areopagitam in Graecia fuisse mortuum et sepultum, aliumque Dionysium extitisse, qui fidem Christi Francorum populis praedicavit: alii vero asserunt, illum post mortem B. Pauli venisse Romam, et a S. Clemente Papa in Galliam destinatum, aliumque fuisse, qui mortuus est in Graecia et sepultus; utrumque tamen egregium in opere, et sermone praclarum. Nos autem neu-

tri volentes praedjudicare sententiae, sed vestrum D cupientes honorare monasterium, quod immediate ad Romanam spectat ecclesiam, sacrum B. Dionysii pignus, quod bonae memoriae P. * tit. S. Marcelli presbyter Cardinalis, tunc Apostolicae Sedis legatus, de Graecia tulit in Urbem, vobis per dilectos filios Hemericum priorem et quosdam alios, nuntios monasterii vestri ad generale Concilium destinatos, devote dirigimus; ut cum utrasque reliquias habueritis, nulla de cetero remaneat dubitatio, quin sacrae B. Dionysii Areopagita reliquiae apud vestrum monasterium habeantur: vos igitur eas reverenter suscipite, hanc nobis vicissitudinem rependentem, ut in orationibus vestris spiritualis semper ad Deum commemoratio nostri fiat, et secundum oblationem eorumdem nuntiorum vestrorum anniversaria obitus nostri memoria sollemniter celebretur. Omnibus autem qui ad has sacras reliquias venerandas devote convenierint, quadraginta dies de injunctis sibi poenitentiae auctoritate Apostolica relaxamus.

4 Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae concessionis et remissionis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum: Datum Laterani, pridie Nonas Januarii, Pontificatus nostri anno xviii. In narratione, verbis jam recitatis contenta, Pontificaeque, quae hisce subnectitur, Bullae praemissa, Dionysius, cujus sacrum corpus Sandionysiano in Francia monasterio dedisse Innocentius III Papa refertur, pro Dionysio, Corinthiorum episcopo, habetur, imo quo die sacrosanctum illud pignus in dictum monasterium fuit illatum, solemne de sancto isto episcopo sacrum a Sandionysianis monachis celebratum fuisse, tum in praefata narratione, tum etiam in abbatis S. Dionysii Historia, a Michaele Felibiano anno 1706 edita, pag. 219 asseritur; verum unde vel jam suppedite narrationis auctor, vel Sandionysiani monachi, sanctum Dionysium, cujus sacrum corpus, et Graecia Romam a Petro, Capuano scilicet, titulo S. Marcelli S. R. E. (Oldoinum in Romanorum Pontificum et S. R. E. Cardinalium Historia tom. 1, col. 1162 et seq. videsis) presbytero Cardinale, delatum, Sandionysiano monasterio Innocentius III impertit, non fuisse alium, quam S. Dionysium Corinthiorum episcopum, habuere perspectrum? Enimvero, cum in Bulla, quam Innocentius misso a se in Franciam corpori isti sacro adjunxit, ne vel verbo ejusnam id Dionysii esset, indicetur, Sirmondus recitatis, quae huc potissimum faciunt, praefatae Bullae verbis, Sandionysianos in Francia monachos in sua de duobus Dionysiis Dissertatione cap. 6 sub finem ita haud immerito alloquitur: Fidem hic ego vestram interrogo, cujusnam Dionysii reliquias a Petro Capuano Romam allatas et Graecia et ad vos missas credatis ab Innocentio?

5 Corinthium dicere soletis; sic enim loqui vos oportebat, ne Areopagitam fateremini. At quis vobis oedipus de Corinthio renunciavit, cum Innocentius non explicet? Deinde, qui convenit, ut, delato ad vos Dionysii Corinthii corpore, Areopagita corpus apud vos sine dubitatione futurum dicat Innocentius, si apud vos antea non erat? Quod si Areopagita, ut apparet, corpus id erat, non Corinthii, liquet profecto, Areopagita reliquias Innocentii beneficio

* al. Petri

E

imperiit, id in Franciam allatum, perperam pro S. Dionysii Corinthii.

F

contra ac Innocentii bullas, de qua simul

A ficia apud vos nunc esse, Parisiorum autem, ad quos nisi mortuus non venerit, episcopum non fuisse. Sane sacra Dionysii lipsana, quæ Innocentius in Franciam misit, pro Dionysii Areopagitæ corpore a nonnullis habita fuisse, indubitatum apparet; Innocentius enim, postquam sese, an Dionysius, cujus reliquiæ in Sandionysiano monasterio asservarentur, Areopagita esset, dubitare, non obscure in memorata Bulla indicavit, mox, Sandionysianos monachos alloquens, subiungit: Nos... vestrum cupientes monasterium honorare, sacrum beati Dionysii pignus, quod bonæ memoriæ Petrus sancti Marcelli Cardinalis de Græcia tulit ad Urbem vobis devote dirigimus; ut cum utriusque reliquias haberitis, nulla de certo remaneat dubitatio, quin sacræ beati Dionysii Areopagitæ apud monasterium vestrum habeantur; hoc autem ejus ratiocinium, quo penes Sandionysianos monachos S. Dionysii Areopagitæ corpus post accepta, quæ ad eos mittebat, sacra Dionysii lipsana citra omnem dubitationem futurum, arguebat, validum esse qui queat, si hæc nec Innocentius, qui, an servatæ in Francia Dionysii reliquiæ Areopagitæ essent dubitabat, nec ulli alii pro Dionysii Areopagitæ reliquiis habebant?

et de missis
abs hoc reli-
quis non-
nulla

B 6 Crediderim itaque eos, a quibus Petrus Capuanus, S. R. E. Cardinalis, anno 1209, ut Oldoinus loco supra cit. docet, e vivis sublatis, sacra illa pignora in Græcia acceperat, Dionysii Areopagitæ reliquias isthæc credidisse, adductisque, quibus hæc in re fidem suam probatam darent, documentis effecisse, ut saltem et Petrus Capuanus et Innocentius tertius, num vera memorarent, dubitarint hincque etiam, vel quas in Franciam misit, vel quas ibidem antea fuisse asservatas, sciebat, genuinas esse Dionysii Areopagitæ reliquias, crediderit. Ac sacra quidem Dionysii lipsana, quæ Petrus Capuanus Romam et Græcia attulit, non tantum pro Dionysii Areopagitæ reliquiis a nonnullis habita fuere; sed re etiam vera Dionysii Areopagitæ reliquias fuisse, sat verosimile apparet. Ea sedet sententia, quod cum Dionysius, qui Parisiis martyrium subit, a Dionysio Areopagita indubie, ut jam docui, sit diversus, nec alterius Dionysii, quam qui Parisiis pro fide occubisset, corpus Sandionysiani monachi usque ad Innocentii Papæ tertii ætatem possederint, reliquiæ, e Græcia a Petro Capuano Romam allatæ, Dionysii Areopagitæ, uti Græci, a quibus illas accepit, asservabant, verosimiliter fuerint. Res quidem, quod alios adhuc Sanctos, quibus Dionysii nomen fuit, Ecclesia veneretur, certa non est; verum, cum equidem nullus alius locus corporis Dionysii Areopagitæ (neque enim hic, quod id dumtaxat, si Dionysius Parisiensis ab Areopagita diversus non sit, facit, monasterium S. Ennemammi memorandum venit) possessionem sibi adscribat, sacra sane Dionysii lipsana, quæ e Græcia Petrus Capuanus Romam attulit, pro Dionysii Areopagitæ reliquiis esse habenda, sat verosimile videtur.

hic obser-
vantur, de-
clarat

C 7 Nec est, quod quis forsan Græcum Dionysii Areopagitæ elogium, in Commentario, Actis jam datis prævio, num. 199 et seq. recitatum, in quo Dionysius flammis totus fuisse consumptus asseritur, hic objiciat; præterquam enim quod fieri possit, ut, etiamsi Dionysius flammarum incendio interisset, ossa ejus omnia igne haud fuerint absorpta, haud integram elogium illud, imo nec prior illius pars, in qua id asseritur, fidem meretur, quod quæptam etiam alia,

haud certo vera, suppeditet, ut consideranti patescet. At vero erit fortassis, qui non tantum verosimiliter, sed et certo reliquias, quas, e Græcia Romam a Petro Capuano allatas Innocentius III in Franciam misit Dionysii Areopagitæ corpus fuisse, contendens, ita modo arguat: Innocentius tertius penes Sandionysianos monachos, delatis ad eos, quas mittebat, reliquiis, certo esse S. Dionysii Areopagitæ reliquias futuras, in sua ad illos Bulla indicavit; id autem, nisi re ipsa vel asserctas in monasterio Sandionysiano Dionysii reliquias, vel alias, quas, e Græcia allatas, eo mittebat, certo esse Dionysii Areopagitæ reliquias, existimavit, salva veritate, facere non potuit. Quod cum ita sit, reliquiæque, quas in monasterio Sandionysiano asservari, Innocentius dicebat, Dionysii Areopagitæ certo non essent, oportet, ut vel perperam id, quod dixi, Sandionysianis monachis Innocentius indicavit, vel ut reliquiæ, e Græcia Romam allatæ, quas in Franciam misit, Dionysii Areopagitæ certo existierint. Tillemontius tom. 2 Monumentorum ecclesiasticorum pag. 674 nullo in pretio habere videtur Innocentii ratiocinium, quod nec reliquiæ, a Petro Capuano Romam allatæ, nec aliæ, in monasterio Sandionysiano asservatæ, certo essent S. Dionysii Areopagitæ reliquiæ.

AUCTORE
C. B.

E 8 Verum quidquid hæc de re sit, cum equidem in Innocentii bulla nihil omnino occurat, e quo, quas in Franciam misit, reliquias pro sacris Dionysii Corinthii lipsanis habitas abs illo fuisse, certitudines perperam sane eas pro sancti hujus antistitis corpore Sandionysiani monachi habuerunt, nisi forte ad id rationibus solidis, aliunde quam e Bulla Innocentii petitis mihi ignotis, fuerint impulsæ; rationes interim tales cum nondum attulerint, missas ad se ab Innocentio III Papa Dionysii reliquias pro Dionysii Corinthii reliquiis eo dumtaxat consilio habuisse videntur, ne ab opinione, qua et Sanctum hunc prope Parisios martyrio fuisse coronatum et ejusdem reliquias penes sese asservari, præfracte contendebant, recedere cogerentur. Dionysii interim reliquias, ab Innocentio III in Franciam missas, sacra inter cimelia in capsâ vetustiori, laminis argenteis circumvestita, sub hujus adhuc seculi initium Sandionysiani monachi, tum pariter adhuc bullæ, sacris illis pignoribus ab Innocentio adjunctæ, F archetypum in monasterii sui archivo servantes, religiose custodiebant, ac quotannis, quod, eas pro Dionysii Corinthii reliquiis hodieque per illos haberi, argumento est, octavo Aprilis die, quo Sancti hujus festum celebrabant, publicæ venerationi exponere solebant, uti e Parisiensi Breviario simulque e Sandionysiana Felibiani Historia, tum excusis suprague adhuc laudatis, intelligo.

corpore fuit
lubatum, at-
que hodie ad-
huc habetur.

LECTORE
C. B.

CAPUT II.

An caput S. Dionysii Areopagitæ
Longipontina abbatia possideat, et
an quæpiam saltem illius pars in
ducatu Luxemburgensi non sit.

Penes se esse
Areopagitæ
caput, Longi-
pontini mo-
nachi, ut in-
strumentum

Indiœcesi Suessionensi situm est Ordinis Cisterciensis monasterium, quod Longus pons nominatur; hujus alumni, penes se esse, asseverant S. Dionysii Areopagitæ caput, Constantinopoli in Franciam a Nivelone, Suessionensi episcopo, seculi XIII initio delatum, sibi que abs hoc datum. In supellectili nostra litteraria exponens, qui sacrum illud pignus ad Longipontinos monachos pervenerit, exstat instrumentum, a monasterii dicti Priore et duobus religiosis ejusdem presbyteris die 30 Januarii anni 1690 signatum, ac nobiscum communicatum. Illud itaque, antequam meam de sacro illo apud laudatos cenobitas asserto pignore promam sententiam, integrum huc e lingua Gallica, qua conscriptum est, in linguam Latinam a me conversum transcribo. Sic habet: Frater Carolus Josephus Cottin, facultatis Parisiensis Baccalaureus in Theologia, abbatiæ S. Mariæ Longi-pontis Ordinis Cisterciensis in diœcesi Suessionensi Prior, omnibus has præsentem litteras visuris salutem in Domino, qui est admirabilis in Sanctis suis et qui omnia eorum ossa servat, notum facimus, nos a reverendissimo nostro abbate generali Cisterciensi per litteras, quas Parisiis die XXIII præsentis mensis Januarii scribere ad nos fuit dignatus, requisitos, ut ipsi probationes, notitias documentaque de S. Dionysii Areopagitæ capite, quod a quingentis annis in dicto nostro Longipontis monasterio religiose asservatur, digeremus ac litteris, commendarem, obtemperandi dictique domini nostri reverendissimi desiderio satisfaciendi causa ad thesauri reliquiarum nostrarum locum, qui post summum ecclesiæ nostræ altare situs est, accessisse.

in quo de sacro illo thesauro nonnulla memorantur,

10 Ubi a dominis Nicolao Quinquet et Petro Lalouette, communitatis nostræ religiosi presbyteris, stipati post cæmonias, in casu simili requisitas et solitas, thecam eburneam, crystallis et figuris argenteis munitam, aperuimus; unde extraximus arcam parvam argenteam, filatim elaboratam, pollices decem longam et sex aut circiter latam, in cujus operculo exstat rosa aperta, quam circum characteribus Gothicis exarata sunt quatuor hæc Latina vocabula: CAPUT SANCTI DIONYSII AREOPAGITÆ et supra et circum prælatum operculum in parvis laminis argenteis exarati seu expressi characteribus Gothicis pariter sunt tres hi sequentes versiculi:

Areopagitæ Longus-pons nobilitatur
Felicis capite, quod in isto vase locatur,
Doctrinam vitæ cuius grex iste sequatur.

Et post factam dictæ arcule seu lipsanothecæ apertionem ei inclusa frustoque serici albi involuta invenimus capitis humani ossa una cum

sincipite seu fronte, occipite et duobus lateribus sine ulla fractura, et circum et, nulla re interposita, in dictis capitis ossibus, superius a loco auris sinistræ incipiendo, circumque totum per partem posticam eundo, distincte legimus quatuor isthæc Græce expressa seu exarata antiquo atramento vocabula, κεφαλή του αγίου Διονυσίου Areopagitæ.

11 Inter omnes Suessionenses episcopos Niveloni de Chirisiaco affectu particulari abbatiam Longi-pontis prosecutus est, cum esset filius Gerardi de Chirisiaco, Mureti dynastæ et Agnetis, qui anno MXXXI locum, nomine Longumpontem, qui tum parœcia, cujus erant dynastæ, existebat, Ordini Cisterciensi dederunt, ut ibidem edificaretur monasterium, quod Longipontis nomen retinuit: ubi semetipso dederunt, et ubi vitæ suæ reliquum in omnigenarum vitutum Christianarum exercitio transegerunt. Rex Philippus Augustus, cum ad recuperandam Terram sanctam ingentem exercitum anno MCCCII conscripsisset, eum Balduino, Flandriæ comiti, cum ipsamet sua majestas belli Anglici causa iter suscipere non posset, summo imperio moderandum dedit. Inter primos et maxime ardore incensos Franciæ antistites, qui hæc cruciatorum copiis sese junxerunt, S. Niveloni episcopus fuit. Hic Christianus exercitus, a recte, quæ in Palæstinam ducit, via declinans, ex occulto Dei judicio Constantinopolim versus, ut Alexio Juniori imperatori thronum, quem, ut omnibus notum est, avunculus ejus, Alexius Comnenus, usurparat, restitueret, sese convertit.

12 Comes Flandriæ Christianusque exercitus anno sequenti urbem Constantinopolitanam obsedit atque expugnavit. Plus episcopus Niveloni, diœcesim suam copiosorum civitatis hujus imperialis spoliolorum participem reddere desiderans, omnem curam, ut reliquiarum, quibus eam Orientis imperatores a Constantini Magni, illius fundatoris, ætate ditarent, partem recuperaret, adhibuit, cumque notabiliorum multitudinem obtinisset, partem earum in Franciam per personas fideles, quarum fidei eas consignavit, transmisit; partem autem alteram servavit, quam ipsemet in episcopalem suam urbem intulit, quamque, anno scilicet, uti e Galliæ Christianæ auctæ Scripturis tom. 9, col. 365 colligere fas est, 1205, ecclesiæ cathedrali, pluribus aliis ecclesiis et monasteriis distribuit, ac nominatim ad MONASTERIUM LONGI-PONTIS CAPUT BEATI DIONYSII AREOPAGITÆ ET CRUCEM DE LIGNO DOMINI asportavit. Sunt ipsamet verba Lætionum Breviarii Suessionensis, quæ leguntur in sacrarum reliquiarum festo, quod a tempore translationis illius solemniter quotannis per totam diœcesim Dominica, quæ mense Octobri Dionysii festum proxime excipit, celebratur, cum ecclesia Cathedralis ad Missam in antiqua Prosa canit.

Nostris tenent cœnobite
Caput Areopagitæ.

13 Est igitur constans totius Diœcesis Suessionensis traditio, verum capitis S. Dionysii Areopagitæ lipsanum in monasterio Longi-pontis asservari, ac quicumque de pretioso illo deposito dubitare, eadem etiam ratione de ecclesiæ cathedralis, celeberrimarum abbatiarum beatæ Mariæ et S. Joannis in vineis et plurium aliarum ecclesiarum secularium et Regularium civitatis

fidem facit,

A civitatis et diœcesis Suessionensis, quæ plerasque suas reliquias e pii episcopi Nivelonis liberalitate possident, reliquiarum veritate dubitare posset. Porro cum pio isti præsulii difficile fuisset, in Franciam in Lipsanotheis diversis sacras omnes, quas Constantinopoli congregarat, reliquias asportare, credibile est, eum thecis omnes conjunctim inclusisse, utque alias ab aliis, cum advenisset, secernere posset, adscripto singulorum Sanctorum nomine notasse, ossibusque capitibus S. Dionysii Areopagitæ inscribi jussisse, aut inscripta reperisse litteris Græcis hæc, quæ ibidem sat distincte adhuc leguntur, vocabula : *Κεφαλή του αγίου Διονυσίου Αρεοπαγίτη*. In cujus ac omnium supra dictorum fidem hoc scriptum in compendiarie de re gesta litis formam, ut in tempore et loco et ubicumque congruum fuerit, usui esse possit, confecimus, quod signavimus signarique per duos nobis adstantes religiosos supra nominatos fecimus, ac communitatis nostræ sigillo munivimus die xxx Januarii anno MDCCLXXXVIII. Erat signatum F. Cottin Prior abbatie Longi-pontis, F. Nicolaus Quinquet, F. Petrus Lallouette.

asseverant,
idque inte-
grum re et-
iam vera,

B 14 Ita laudatum instrumentum; quod sane, penes se esse S. Dionysii Areopagitæ caput, a Longi-pontis monachis asseverari, imo et in diœcesi Suessionensi id credi, luculenter ostendit. Verum an re etiam ipsa sacrum illud pignus Longi-pontis monachi possident? Non est sane, cur Niveloni, Suessionensis episcopus, a quo id acceperunt, suspectus habeatur. Ad hæc Breviarium Parisiensis Lectio quinta, ad tertiam Octobris diem de S. Dionysio Areopagita ab anno 1700 legi solita, sic habet: Caput ejus, (videlicet Dionysii Areopagitæ) in Constantinopolitana urbis imperiali capella repositum, a Balduino, qui primus e Latinis imperavit in Oriente, Niveloni Suessionum episcopo, illic tum degen-
ti, sub initium sæculi decimi-tertii donatum est; ii autem, qui dictam, aliasque Breviarium Parisiensis de Dionysio Areopagita Lectiones contexerunt, ea dumtaxat in hisce, quæ post accuratum ac diligens examinem veritati reppererunt consona, memoriæ prodidisse videntur; ut proinde, quod de Dionysii Areopagitæ capite, priusquam id Niveloni a Balduino traderetur, in

C imperiali urbis Constantinopolitanae capella reposito supra recitatis verbis tradunt, a veritate alienum verosimillime non sit. Quod cum ita habeat, sacrumque adeo illud pignus diu etiam, antequam Balduinus Constantinopolim occuparet, in imperiali urbis hujus capella asseveratum verosimiliter fuisset, vel solus ille, quo asseveratum tum fuerit, locus facit, ut minus, ne id, quod Dionysii Areopagitæ caput non erat, pro Sancti hujus capite Constantinopoli, fraude quapiam interveniente, fuerit habitum, sit timendum. Hinc porro jam fit, ut, cum etiam a Balduino idem illud, quod in imperiali capella jam dudum asseveratum fuerat, Dionysii caput Niveloni et abs hoc deinde Longi-pontis monachis traditum indubie fuerit, re etiam ipsa penes hos esse sacrum illud pignus, sat verosimile appareat.

cum ea, quæ
Holloizius
verbis

15 Atque hoc quidem cum ita habeat, ea instrumenti jam dati verbis, utpote quibus integrum humanum caput indicatur, consecrarium insuper est, ut integrum etiam Dionysii Areopagitæ caput Longi-pontis monachi possideant. Halloizius quidem de Illustribus ecclesiæ Orientalis

Scriptoribus, qui sanctitate et eruditione primæ Christianæ sæculo floruerunt, in suis in Dionysii Areopagitæ Vitam, a se contextam, Annotationibus pag. 241 cranium seu superiorem capitis S. Dionysii Areopagitæ partem in ducatus Luxemburgensis pago, nomine Aquila, asservari tradit; verum id a vero alienum apparet. Ut de re ferri queat judicium, Verba ejus omnia, quæ huc spectant, lectori hic, utut proluxa, exhibeo. Sic habent: Sunt, qui dicant, hujus consecrationis (Dionysii Areopagitæ in episcopum) manu Paulli factæ memoriæ extare etiamnum in ditone Luxemburgensi, in pago Aquila. Abest hic pagus ab urbe Treviris horæ circiter itinere. Ibi exiguum est templum S. Dionysio Areopagitæ sacrum, et in eo ejusdem sancti cranium, aut potius cranii vertex, cujus in exteriori parte cernitur crux alba, cum cranii reliquum subnigrum sit. Hanc crucem Dionysio impressisse Paullum, dum eum consecraret, communior sermo est: quorundam tamen non tunc, sed dum aqua salutifera illum ablueret. Nam utroque in sacramento signum usurpari crucis in confesso est, et docet ipse Dionysius libro de Ecclesiastica Hierarchia cap. 2 B et v. Verumtamen illa Crux quæcumque demum sit, sive in Ordinibus, sive in Baptismo efformata; crux est transiens et extrinsecus tantum signans, non vero intus et usque ad ossa penetrans, iisque inhærens. Unde consequitur aut miraculo factum, ut Crux illa cutem pervaderet, cranioque insisteret: aut certe, ut modo nobis incognito sic impressa adhereret. Nam qui dicitur Character Sacramenti, ab ejusmodi cruce plane diversus est.

AUCTORE
C. B.

16 Ille enim non corpori, sed animæ in-primatur, eique indelebiter adherescit, ac tribus tantum in sacramentis confertur juxta illum Tridentini concilii canonem IX sessione septima: "Si quis dixerit in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione et Ordine non imprimi characterem in anima, hoc est, signum quoddam spirituale et indelebile (unde et iterari non possunt) anathema sit." At vero crux illa, quæ extrinsecus ab episcopo aut a Sacerdote efformatur, corporale signum est et debile et omnibus sacramentis commune. Tertia vero sententia de tempore impressæ crucis est Joannis Bertelii abbatis Epternacensis, qui in sua Luxemburgensi Historia, summo cranio impressum Crucis signum a D. Paulo Apostolo refert, cum ab eo jam episcopus in Gallias cum benedictione ablegaretur. Verum hæc sententia teneri non potest, nisi si dicatur Dionysius bis in Galliam esse missus, semel a Paulo, semel a Clemente post Paulli mortem. Missum autem a Paulo, nullæ antiquæ litteræ vel minimum vestigium ostendunt: a Clemente autem, ut post liquebit, plurimæ. Meminit hujus cranii Arnoldus Rayssius in suo Hierogazophylacio, sive Thesaurorum Reliquiarum Belgii, pag. 349.

huc transcri-
ptis de Dio-
nysii cranio,

17 De eodem cranio et impressa cruce mecum communicarunt oculati testes Joannes Roberti S. Theologiæ doctor, et hic Duaci sacrarum litterarum tunc Professor, et P. Joannes Sebastianus Philosophiæ eodem tempore in Trevirensi academia magister: quorum hic quidem ea ipsa de causa Aquilam profectus rem diligentissime examinavit, atque ad me perscripsit: inter alia vero, eam crucem lævem esse ac minime porosam, tametsi, quod reliquum est cranii, porosum

alibi assero-
to, comme-
morat, vera
haud videan-
tur, verosimi-
liter possident

AUCTOR
C. B.

sum sit: deinde ex eo cranio, quod argento circumductum scutellam efficit, vinum a peregrinis adversus dolores capitis sumi solitum. Unde tam ob miraculorum copiam, quam ob gratias a Pontificibus concessas magno inibi esse in honore. Quod autem id cranium sive potius cranii suprema pars sit ipsius Areopagitæ, hoc indigenæ ex majorum suorum prisca traditione habere se asseverant, Unde vero aut quando acceperint, memoriæ proditum non habent. Ita hactenus Halloicius; ac eo quidem, quem citat, loco Areopagitæ cranii seu hujus saltem summitalis, quæ in ducatus Luxemburgensis vico Egel, Latine Aquila, asservetur, Rayssius meminit: verum nec hic, nec Halloicius quidquam, quo cranium illud Dionysii Areopagitæ esse, probatum det, in medium adducit. Quid si ergo, non Dionysii Areopagitæ, sed Dionysii, prope Parisios passi, atque ab hoc, ut supra docui, distincti, cranium illud sit? Utul habeat, cum equidem populari tantummodo, quod de Areopagitæ cranio, in vico Aquila servato, dicitur, traditione, sæpissime falsa, innitatur, anne illud, quod præterea unde et quando eo esset allatum, ignoratur, Dionysii Areopagitæ vere sit, dubium admodum esse atque incertum, necesse est. Quod cum ita habeat, aliudque nihil, Areopagitæ capiti, penes Longi-pontis monachos, uti jam dictis apparet, asservato, partem ullam deesse, suadeat, integrum etiam illud penes hos esse, verosimilius videtur.

APPENDIX

ALTERA

De Scriptis, quæ sub Dionysii Areopagitæ nomine circumferuntur.

C
Quæ sint
Scripta,
Areopagitæ
nomine cir-
cumferri
solita.

Ex Operibus, quæ a Dionysio Areopagita concinnata feruntur, alia adhuc estant; alia, si unquam exstiterint, jam deperdita, ex Operibus, eidem Dionysio adscriptis atque adhuc estantibus, in quibus citantur, dumtaxat innotescunt. Ac priora quidem libris quatuor, quorum primus de Cælesti Hierarchia, secundus de Ecclesiastica Hierarchia, tertius de Divinis Nominibus, quartus de Mystica Theologia inscribitur, Epistolisque insuper decem constant, quarum quatuor ad Cærum, una ad Dorotheum, una ad Sosipatrum, una ad Polycarpum, una ad Demophilum, una ad Titum, ac una denique ad Joannem Evangelistam data notantur. Quod autem ad Opera, modo non extantia, aut certe, si unquam exstiterint, jam deperdita, spectat, isthæc sex omnino constituerint libros, quorum primo de Theologia mystica, secundo de Anima, tertio de Hymnis divinis, quarto de Justo et divino Judicio, quinto de iis, quæ intelligentia et sensu percipiuntur, ac sexto denique de Hypotyposibus seu de Informationibus Theologicis fuerit tractatum. Porro libris adhuc estantibus, qui a Dionysio Areopagita fuerint contexti, a nonnullis adhuc Epistola ad Apollonem, alteraque de obitu

Pauli ad Timotheum scripta, accensentur; verum cum et hæc, et illa indubitatas, uti inter eruditos convenit, suppositionis notas præferant, ac passim ab ipsismet Operum Areopagiticorum patronis Dionysio Areopagitæ abjudicentur, binis hisce lucubrationibus præteritis, sintne aliæ supra recensitæ atque adhuc estantes, a Dionysio Areopagita, cujus nomine inscribuntur, profectæ, dumtaxat fere controvertitur.

Ac alii quidem, quorum opinio a seculo sexto aut certe septimo ad seculum usque sextum decimum apud omnes fere, paucis dumtaxat subinde reclamantibus, invaluit, Scripta illa omnia Dionysio Areopagitæ, cujus nomen præferunt, esse attribuenda, arbitrantur: alii contra, nec ipsi numero pauci, qui seculo sexto decimo ac serius floruerunt, Opera illa universa, etsi etiam ipsemet auctor per ea, quæ scribit, Dionysium Areopagitam sese loco non uno prodant, penitus abjudicant, eaque adulterina huicque Sancto nostro esse supposita, pronuntiant. Hisne ergo, an illis assentiendum sit, in hac Appendice discutere aggredior. Ac mihi quidem Opera, quæ Dionysii Areopagitæ nomen proferunt, vere Sanctum hunc non habere auctorem, longe probabilius apparet; ut autem hanc meam opinionem stabiliam, non omnia, quæ apud auctores, idem ante me opinatos, passim inveniuntur, rationum momenta adducam, sed ut hic, quantum fieri poterit, brevitati studeam, ea dumtaxat, quæ validiora existimaro. Id itaque, rationes interim, quæ pro dictis Operibus Dionysio Areopagitæ adscribendis militant, minime etiam in jam nunc subjiciendo tractatu neglecturus, ut præstem, a probando de Operibus illis, quod inde ad meam, quam jam indicavi, opinionem momentum non exiguum accessurum, putem. omnium prorsus Patrum, qui quatuor primis æræ Christianæ seculis floruerunt, silentio ducam initium, alia deinde, quæ eundem ad finem conducunt, argumenta adducturus. Ceterum e variis Operum Dionysianorum editionibus, quæ prodierunt, Corderiana anni 1633 ut plurimum me usurum, præmoneo, remque ipsam, cap. sequenti aggredior.

CAPUT I.

An Dionysii Opera ab ullo e Patri-
bus, qui tribus primis æræ Christi-
anæ seculis floruerunt, fuerint
citata.

Cum nullus prorsus Patrum, qui primo et secundo æræ Christianæ seculo floruerunt, Opera, sub Dionysii Areopagitæ nomine circumferri solita, citasse memoretur, idque ipsimet, qui Opera illa Sancto nostro adscribenda contendunt, fateantur, ad seculum tertium progredior. Hoc itaque offert duos, Origenem videlicet et Dionysium Alexandrinum. Ac priorem quidem, qui circa annum 250 floruit, Dionysium Areopagitam, aut hujus, si maxis, Opera citasse, posteriorem vero non tantum citasse, sed et Scholiis illustrasse, affirmant, qui, ut Sanctum faciant genuinum Operum illorum auctorem, decertant. Anne ergo id affirmantibus assentiendum sit, dispiciamus. Origenes, aiunt, Homilia prima in S. Joannem sic scribit: In ipso enim,

et quid in
hac Appendi-
ce præstan-
dum sit, ex-
ponitur.

F

Origenes Dio-
nysiana Ope-
ra, contra ac
contendant.